

Jaarverslag Leerplicht / RMC

2020 / 2021

Voorwoord wethouder Carine Bloemhoff

Voor u ligt het jaarverslag Leerplicht en RMC van het schooljaar 2020-2021. Het tweede schooljaar waarin de corona crisis een grote rol speelde.

Onderwijs is essentieel voor de toekomst van de jeugd. We willen graag dat alle kinderen en jongeren naar school gaan, want daar kunnen ze hun talenten optimaal ontwikkelen en zich voorbereiden op de arbeidsmarkt. Het voorkomen van schoolverzuim en schooluitval is dan ook een belangrijke taak.

De leerplichtambtenaren en medewerkers van het RMC hebben opnieuw alles in het werk gesteld om kinderen en jongeren in beeld te houden en leren mogelijk te maken. Uiteraard samen met ouders, onderwijs, WIJ Groningen en andere partners en collega's in het sociaal domein.

Ook in dit bijzondere schooljaar is het vaak gelukt om jongeren terug te leiden naar school. En waar dit niet mogelijk bleek te zijn, werd er gezocht naar alternatieven, bijvoorbeeld een onderwijszorgarrangement, dagbesteding, hulpverlening of werk. Soms een combinatie hiervan.

Alles was er op gericht om jongeren niet kwijt te raken en te ondersteunen bij het zetten van een passende stap in hun ontwikkeling.

In juni 2021 is het thuiszitterspact 2.0 ondertekend door de bestuurders van de deelnemende organisaties: onderwijs, WIJ, GGD en gemeente. Met dit pact bekrachtigen we onze gezamenlijke missie: een passend aanbod voor elke jeugdige in onze gemeente. Zodat alle kinderen en jongeren de kans krijgen zich op eigen wijze optimaal te ontwikkelen. Daar gaan we voor.

Carine Bloemhoff,
wethouder Onderwijs
gemeente Groningen

Inleiding

De gemeentelijke taken met betrekking tot leerplicht en RMC worden uitgevoerd door medewerkers van de afdeling DMO Leerlingzaken. Leerplicht en RMC waarborgen het leer- en ontwikkelrecht van de 5 tot 23 jarigen in onze gemeente en RMC regio.

De kerntaak van leerplicht en RMC is het terugdringen van verzuim en schooluitval van leerlingen, waarbij preventie, signalering, advisering en verwijzing minstens zo belangrijk is als handhaving. Samen met het kind, de jongere, de ouders, het onderwijs, diverse ketenpartners en collega's van andere gemeentelijke afdelingen zorgen we ervoor dat kinderen en jongeren naar school kunnen gaan. Waar school niet haalbaar is zoeken we naar een passend alternatief.

In het jaarverslag leest u hier meer over. Na de cijfers en informatie over het schooljaar 2020/2021 is aan het einde van het verslag enige achtergrondinformatie opgenomen over leerplicht en RMC.

Cijfers scholen en doelgroep 0 tot 23 jaar

Scholen in de gemeente Groningen

Aantal scholen per 19 november 2021, verdeeld naar schoolsoort

Basisscholen: 55

SBO: 5

(V)SO: 18

Voortgezet onderwijs: 11 scholen 27 locaties

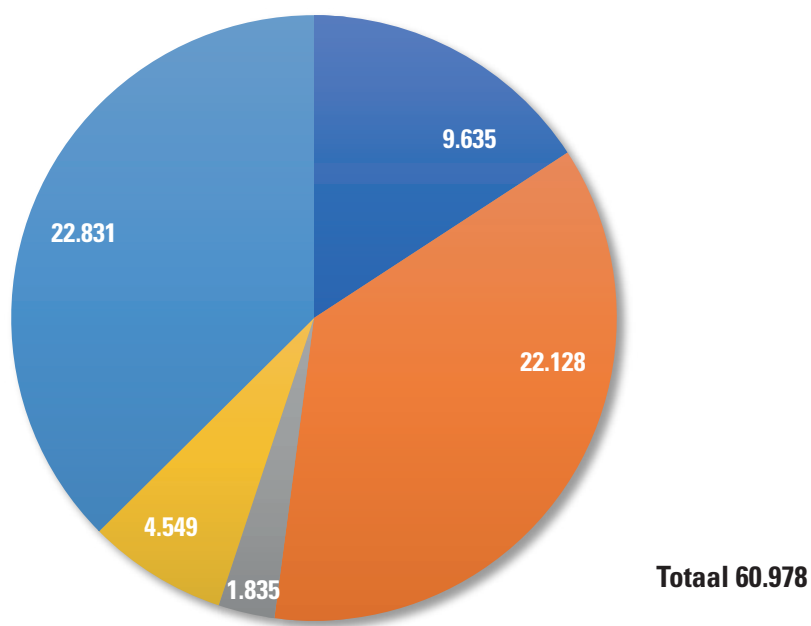
MBO: 4 scholen 14 vestigingen

Bron: DUO publicatiedatum 19 november 2021

De doelgroep

Aantal jongeren van 0 tot 23 jaar, gedurende het schooljaar 20/21 ingeschreven of ingeschreven geweest bij de gemeente Groningen in de Basis Registratie Personen, ingedeeld naar leerplichtstatus.

2020 / 2021

■ nog niet leerplichtig (0 tot 5 jaar)

■ kwalificatie plichtig (16 tot 18 jaar)

■ startkwalificatie behaald
(vallen niet meer onder leerplichtwet of RMC wetgeving)

■ leerplichtig (5 tot 16 jaar)

■ boven leerplichtig (18 tot 23 jaar)

In het schooljaar 2020/2021 telde de Gemeente Groningen 60.978 jongeren tussen 0 en 23 jaar. Het jaar daarvoor waren er 62.256.

Leerplicht

Terugblik op het schooljaar 2020/2021

Het schooljaar 2020/2021 was een enerverend, bijzonder maar ook zwaar jaar. Na de zomervakantie waren de scholen eindelijk volledig open en konden alle kinderen naar school. Maar de impact van Corona was groot. Leerlingen, ouders en scholen moesten hun draai weer vinden en omgaan met alle onzekerheden die er nog steeds waren. Halverwege het jaar was er opnieuw een lockdown en kwam het online onderwijs terug. De basisscholen gingen na een korte periode weer open, maar voor de leerlingen van het VO kwam het reguliere schoolleven eigenlijk tot de zomervakantie niet meer volledig op gang.

Terugkijkend stond dit schooljaar voor leerplicht volledig in het teken van de Corona pandemie. Er speelden veel bijzondere vraagstukken omtrent Corona in relatie tot schoolverzuim. Dit heeft veel creativiteit gevraagd van de leerplichtambtenaren, omdat de reguliere aanpak eigenlijk niet meer van toepassing was. Het verzuim was tijdens online en thuisonderwijs minder goed in beeld en daar waar er zichtbaar sprake was van verzuim was elke situatie anders en was er een aanpak op maat noodzakelijk.

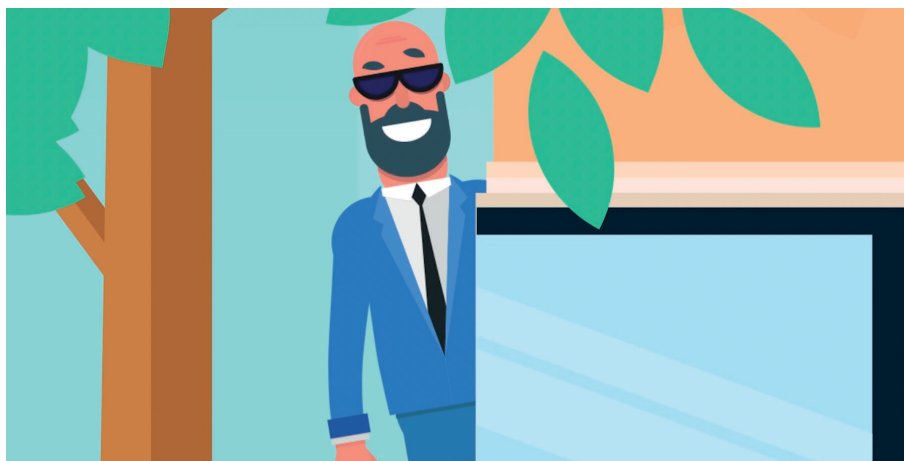
Het was moeilijk en verdrietig dat kinderen soms een heel schooljaar niet naar school kwamen, bijvoorbeeld vanwege angst om besmet te raken. En dat sommige jongeren het online onderwijs niet meer konden volhouden en afhaakten. Er was ook een groep leerlingen die juist tot betere prestaties kwam in de thuissituatie en halve klassen. Door de grote afname van drukte en prikkels om zich heen konden zij zich goed concentreren en daardoor beter presteren.

Al met al een jaar waarin we samen met het onderwijs en andere ketenpartners moesten roeien met de riemen die er waren. In het team leerplicht kregen we daarnaast te maken met vertrek en ziekte van collega's, waardoor scholen vaker dan wenselijk was, moesten wisselen van leerplichtambtenaar. Gelukkig hebben we aan het eind van het schooljaar vier nieuwe collega's kunnen aannemen. In september 2021 zijn we hiermee op volle sterkte gestart.

Absoluut verzuim

Afgelopen schooljaar kregen we bij Leerlingzaken via DUO 1184 meldingen van absoluut verzuim. Hierbij komt het voor dat we over 1 kind meerdere meldingen ontvangen. In schooljaar 2019/2020 was er 1139 keer sprake van absoluut verzuim. Het aantal onterechte meldingen is iets toegenomen. Meestal ontstaan deze doordat in- en uitschrijvingen van scholen niet goed op elkaar aansluiten. Wij zijn hierbij afhankelijk van de administratie van de scholen. Vooral bij de overstap van het basis- naar het voortgezet onderwijs is dit nog voor verbetering vatbaar. Dit is belangrijk, omdat we alleen bij een sluitende administratie de kinderen die echt geen school hebben gevonden snel in beeld krijgen. Sinds schooljaar 2018/2019 nemen we deze onterechte meldingen mee in het jaarverslag. Sindsdien is de situatie sterk verbeterd. De leerplichtambtenaren en de medewerkers databeheer van Leerlingzaken brengen dit regelmatig onder de aandacht bij het onderwijs.

Bij deze 967 onterechte meldingen bleek er dus gelukkig toch een school te zijn voor het kind en hoefde de leerplichtambtenaar niet in actie te komen. Daarnaast waren verhuizingen te laat doorgegeven door ouders waardoor foutieve meldingen van absoluut verzuim ontstonden (45).

Voor de resterende 172 meldingen is de leerplichtambtenaar ingeschakeld (het jaar ervoor 165). Dit aantal is dus nagenoeg gelijk gebleven. We hebben dit jaar 63 kinderen teruggeleid naar school (37%). Een positief verschil met vorig schooljaar: toen was dit 28%. Verder zijn 20 jongeren 18 jaar geworden en overgedragen aan de collega's van het RMC en 5 jongeren zijn toegeleid naar Route Arbeid.

Opvallend is ook dit jaar het aantal jongeren dat na absoluut verzuim een vrijstelling heeft gekregen (55, vorig jaar 51). Bij de meeste kinderen werd dit veroorzaakt doordat de vrijstelling te laat werd aangevraagd of afgegeven. 28 kinderen hadden vorig schooljaar ook een tijdelijke vrijstelling. We streven er naar om tijdelijke vrijstellingen op elkaar aan te laten sluiten zodat tussendoor geen periode van absoluut verzuim ontstaat. Ook behandelen we nieuwe kennisgevingen van ouders die een beroep willen doen op vrijstelling van schoolinschrijving zo snel mogelijk. Soms zijn we hierbij echter afhankelijk van andere organisaties waardoor het lastig is om dit proces te versnellen.

Voor 27 kinderen was op peildatum 1-8-2021 nog geen oplossing. Vorig jaar was dit bij 35 kinderen het geval. Op 18-11-2021 zijn 10 inmiddels ingeschreven bij een school, 1 gaat naar school maar is nog niet ingeschreven, 1 jongere volgt een school vervangend traject, 6 zijn verhuisd naar een andere gemeente, 3 overgedragen aan het RMC en 2 jongeren volg(d)en onderwijs in het buitenland. Voor 1 jongere is een vrijstellingsprocedure in gang gezet en voor 3 jongeren wordt nog onderzocht wat passend is.

Relatief en luxe verzuim

In het schooljaar 2020/2021 werd 890 keer melding gemaakt van relatief verzuim, een jaar eerder werden 863 situaties onderzocht. Geen opvallend verschil.

De leerplichtambtenaar maakt alleen proces-verbalen op als de andere drie routes van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (vrijwillige jeugdhulp, Halt-straft, dwang in civielrechtelijk kader) niet wenselijk of niet haalbaar zijn. Er werd 27 keer een proces verbaal opgemaakt voor relatief verzuim, het jaar ervoor 34 keer. In 22 situaties van relatief verzuim werd een jongere verwezen naar Halt, in 2019/2020 40 keer. Bij veel meldingen concludeerde de leerplichtambtenaar dat een waarschuwing de meest passende maatregel was. Ook was er vaker geen maatregel nodig en werd in samenwerking met WIJ en andere partners gezocht naar passende ondersteuning of hulp voor ouders en/of jongere.

Het luxe verzuim is gedaald van 47 naar 17 meldingen. Deze daling is vermoedelijk het gevolg van de Corona maatregelen. Er werd 5 keer een proces verbaal opgemaakt voor luxe verzuim en 8 ouders kregen een mondelinge waarschuwing.

Langdurig relatief verzuim

Langdurig relatief verzuim gaat over langdurig ongeoorloofd verzuim van jongeren met een schoolinschrijving. Deze term is van toepassing als het verzuim langer duurt dan 4 weken. In 2020-2021 was dit bij 42 jongeren het geval (het jaar ervoor 44). Van deze jongeren zijn 24 langer dan 3 maanden niet naar school gegaan (het jaar ervoor 32). Bij 18 jongeren is het dus gelukt om eerder een oplossing te vinden en stopte het verzuim.

Wat opvalt in positieve zin is de afname van het langdurig relatief verzuim in het VO van 24 naar 7 dossiers. Onze gezamenlijke aanpak en monitoring, aangestuurd vanuit het thuiszitterspact en de werkgroep verdiepend verzuim, is succesvol!

In het (S)BO en (V)SO zien we een toename van langdurig relatief verzuim. Wel lukt het vaker om kinderen binnen 3 maanden terug te leiden naar onderwijs.

In het MBO is het aantal klein. Deze leerlingen zijn goed in beeld en volgen in de meeste situaties een alternatief programma.

Voor alle jongeren was op 1 augustus 2021 een oplossing gevonden in de vorm van onderwijs (30, waarvan 14 terug naar eigen school) of een school vervangend traject (7). Aan 1 jongere is uiteindelijk een vrijstelling verleend. Van de resterende 4 jongeren zijn 2 verhuisd naar een andere gemeente en 2 overgedragen aan het RMC omdat ze 18 jaar zijn geworden. Al met al is dit een mooi resultaat.

Vrijstellingen

In schooljaar 2020-2021 hadden 184 kinderen een vrijstelling. Het schooljaar daarvoor waren in totaal 173 kinderen vrijgesteld van onderwijs. De toename zien we vooral bij het aantal vrijstellingen voor kinderen die nog nooit een school hebben bezocht. In schooljaar 2020-2021 ging dit om 100 van de 184 kinderen met een vrijstelling (54%) het jaar daarvoor waren dit 85 van de 173 (49%). Vorig schooljaar waren 84 kinderen vrijgesteld die eerder wel een schoolinschrijving hebben gehad. Dit aantal is stabiel gebleven, in 2019-2020 ging dit om 88 kinderen.

Wat betreft de soorten vrijstellingen zien we vooral een toename bij vrijstelling 5 onder a (+16). Verder valt de afname van 5 onder c op (-12).

De vrijstellingen 5 onder a worden van rechtswege toegekend. Een groot deel van deze kinderen heeft nog nooit een school bezocht, het afgelopen jaar 68 van de 112 (61%). Vorig jaar was dit deel 55%. Deze kinderen zijn vrijgesteld toen ze leerplichtig werden, waarbij de vrijstelling vaak eerst voor een jaar werd afgegeven en verlengd. De andere 44 kinderen hebben wel onderwijs gevolgd, maar zijn vastgelopen op school. Bij de meeste kinderen gebeurde dit terwijl ze het (V)SO of VO bezochten. In het (S)BO komt dit minder vaak voor. In de leerplichtwet staat dat een onafhankelijke arts de aanvraag moet beoordelen. Als de arts oordeelt dat het desbetreffende kind niet (meer) kan worden toegelaten tot een school op basis van psychische en/of lichamelijke klachten, adviseert hij positief over de vrijstelling. Met dit advies kan de vrijstelling niet worden geweigerd door de leerplichtambtenaar. Vooruitlopend op nieuwe wetgeving worden de samenwerkingsverbanden passend onderwijs in de meeste situaties betrokken voordat de arts een advies geeft over onderwijsmogelijkheden. Als deze er wel zijn, bijvoorbeeld in de vorm van een onderwijszorgarrangement, hoeft er niet altijd een vrijstelling worden afgegeven omdat de arts dan negatief adviseert.

Op het aantal vrijstellingen 5 onder c (26) hebben we geen invloed. Deze kinderen volgen onderwijs in het buitenland en hoeven zich daarom niet in te schrijven bij een school in Nederland. De vrijstelling wordt van rechtswege afgegeven door de leerplichtambtenaar als de ouders aan de daarvoor gestelde criteria voldoen. Ze moeten o.a. aantonen dat hun kind staat ingeschreven bij een school in het buitenland. In schooljaar 2020-2021 zijn er minder aanvragen binnengekomen voor een vrijstelling 5 onder c. Vermoedelijk gingen door de Corona crisis minder gezinnen naar het buitenland.

Preventieve activiteiten op het V(S)O

Ook in het afgelopen schooljaar zijn op alle V(S)O scholen (digitale) overleggen geweest van het zogenaamde AOJ-team (Aansluiting Onderwijs Jeugdhulp). Dit team is een vijfhoek van onderwijs, samenwerkingsverband Passend Onderwijs, VO-WIJ, JGZ en leerplicht.

Daarnaast zijn op alle V(S)O scholen spreekuren gehouden door de leerplichtambtenaren. Tijdens deze spreekuren werden preventieve verzuimgesprekken gevoerd met jongeren. Vanaf de lockdown zijn deze spreekuren omgezet in digitale afspraken of er werden brieven naar jongeren gestuurd, waarin gewezen werd op mogelijke gevolgen van aanhoudend verzuim.

Als gevolg van de Corona crisis zijn er weinig voorlichtingen gegeven op de scholen. De leerplichtambtenaren werden wel veelvuldig ingeschakeld bij vragen over verzuim en verzuimaanpak.

Preventieve activiteiten op het PO

Door de Corona crisis zijn er ook weinig voorlichtingen gegeven op de basisscholen. Wel werden de leerplichtambtenaren ingeschakeld voor advies, ook wanneer er nog geen wettelijk schoolverzuim was. Er is meegedacht over conflictsituaties tussen ouder(s) en leerlingen enerzijds en de school anderzijds. De leerplichtambtenaar had hierbij soms een bemiddelende rol.

Het concept van de AOJ-teams is achter de schermen verder ontwikkeld op de basisscholen. Er worden zogenaamde kindteams gevormd. De implementatie vindt in schooljaar 2021-2022 plaats.

Aanpak problematische jeugdgroepen

In het afgelopen schooljaar waren meerdere leerplichtambtenaren betrokken bij de aanpak problematische jeugdgroepen (PJG). Bij deze aanpak wordt intensief en methodisch samengewerkt door professionals van verschillende organisaties. De leerplichtambtenaar heeft een belangrijke rol wanneer er sprake is van schoolverzuim bij deze jongeren. Deze aanpak zorgt voor korte lijnen tussen alle betrokken partijen, inclusief de ouders van de desbetreffende jongeren. Leerplichtambtenaren geven aan dat ze in dit kader steeds vaker te maken hebben met jongeren die een wapen in hun bezit hebben. Soms uit zelfverdediging, omdat andere jongeren dit ook hebben. Dit is een zorgelijke ontwikkeling.

Thuiszitters

Vanaf oktober 2020 heeft het ministerie het begrip thuiszitters losgelaten. Er is geen specifieke thuiszittersaanpak meer. Het vervolg van de landelijke thuiszittersaanpak is een integrale aanpak die bestaat uit de verbeteraanpak passend onderwijs, de verbeterde onderwijs-zorg samenwerking en het creëren van meer maatwerkmogelijkheden via de onderwijszorgarrangementen. Deze integrale aanpak heeft ten doel het in beeld hebben en houden van ieder kind. Het ministerie maakt de omslag van 'thuiszitter' naar het belang van het in beeld hebben van kinderen en jongeren. De focus ligt op de aanwezigheid op school en het verbeteren van de mogelijkheden om te kunnen deelnemen aan onderwijs. Het ministerie rapporteert nu verzuimcijfers aan de Kamer over alle soorten verzuim.

In Groningen hebben we in het afgelopen schooljaar het actieplan thuiszitterspact 2.0 uitgewerkt. Hiermee zetten we het thuiszitterspact voort dat in juni 2018 is gestart. Er zijn nog steeds te veel kinderen en jongeren die niet naar school gaan, ondanks alle inspanningen van ouders, onderwijs, samenwerkingsverbanden, WIJ-teams, leerplicht, GGD en andere partijen. De inhoud van dit actieplan komt grotendeels overeen met de integrale landelijke aanpak van het ministerie. We blijven ons richten op het in beeld hebben en houden van alle kinderen en jongeren. De focus ligt op aanwezigheid en het voorkomen van verzuim. In het nieuwe thuiszitterspact is daarnaast de verbetering van de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp opgenomen. Dit betekent een verbreding van de bestuurlijke opdracht aan de stuurgroep. In juni 2021 is het thuiszitterspact 2.0 ondertekend. Voortbordurend op de lijn van het ministerie dekt de naam van het pact de lading feitelijk niet meer. We willen immers geen thuiszitters meer. Naar een nieuwe naam wordt nog gezocht.

Cijfers leerplicht

Absoluut verzuim

Oorzaak / uitstroom absoluut verzuim	Aantal 2020/2021	Aantal 2019/2020	Aantal 2018/2019	Aantal 2017/2018
Onterechte melding ¹	967	917	2338	235
Buiten de regio verhuisd ²	45	57	60	52
vrijstelling van inschrijving	55	51	38	32
(terug) naar school	63	48	106	41
Route Arbeid (niet meer kwalificatie plichtig VSO)	5	4	3	7
18 jaar geworden	20	23	15	14
Dagbesteding	0	4	0	0
Proces verbaal	0	0	0	2
Detentie	2	0	1	0
Nog niet opgelost op 01-08-2021	27	35	59	40
Totaal	1184	1139	2620	423

¹ School had inschrijving niet doorgegeven, diploma te laat doorgegeven, jongere had startkwalificatie

² Zowel jongeren naar andere gemeente als vertrokken met onbekende bestemming

Relatief verzuim en luxe verzuim

Soort onderwijs bij relatief en luxe verzuim
(cijfers tussen haakjes zijn van 2019/2020)

Soort onderwijs	Relatief verzuim 2020/2021	Luxe verzuim 2020/2021
PO	92 (114)	10 (33)
SO	11 (15)	0 (1)
VO	395 (428)	5 (11)
(V)SO	71 (69)	2 (1)
MBO	321 (237)	0 (1)
Totaal	890 (863)	17 (47)

Afhandeling bij relatief en luxe verzuim

Afhandeling	Relatief verzuim	Luxe verzuim	Totaal 2020/2021	Totaal 2019/2020	Totaal 2018/2019
Waarschuwing tijdens gesprek	380	8	388	333	478
Proces –verbaal	27	5	32	38	77
HALT	22		22	40	60
Schriftelijke waarschuwing	39		39	41	44
Geen straf nodig	359	4	363	435	477
Brief kennisgeving verzuim	63		63	22	
Melding SVB	0		0	1	0
Totaal	890	17	907	910	1136

Langdurig relatief verzuim

Schooljaar 2020/2021	(Speciaal) basis onderwijs	(Voortgezet) speciaal onderwijs	Voortgezet onderwijs	Middelbaar beroepsonderwijs
Bij aanvang schooljaar	0	2	1	0
Nieuwe thuiszitters	10	19	6	4
Langer dan 3 maand	2	12	6	4
Verhuisd	1	1	0	0
18 jaar geworden	0	0	1	1
Opgelost	9	20	6	3
Actueel	0	0	0	0
Totaal aantal thuiszitters	10	21	7	4

Totaal: 42

Schooljaar 2019/2020	(Speciaal) basis onderwijs	(Voortgezet) speciaal onderwijs	Voortgezet onderwijs	Middelbaar beroepsonderwijs
Bij aanvang schooljaar	0	1	6	0
Nieuwe thuiszitters	3	14	18	2
Langer dan 3 maand	2	11	17	2
Verhuisd	0	0	1	0
18 jaar geworden	0	0	0	1
Opgelost	3	12	20	1
Actueel 01-08-2020	0	3	3	0
Totaal aantal thuiszitters	3	15	24	2

Totaal: 44

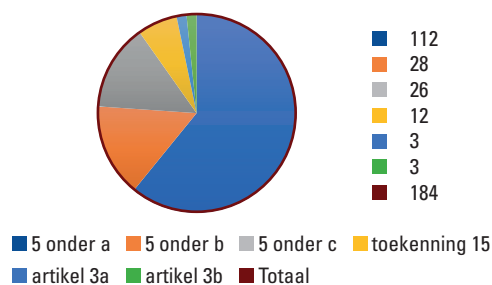
Vrijstelling

Vrijstelling per schoolsoort 2020 / 2021

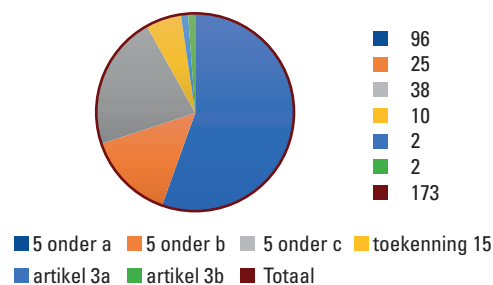
Vrijstellingen	(S)BO	(V)SO	VO	MBO	Geen onderwijs	Totaal
Totaal Art. 5 onder a	10	16	16	2	68	112
Art. 5 onder b	3	0	0	0	25	28
Art. 5 onder c	13	0	7	1	5	26
Art. 15	nvt	1	7	2	2	12
Art. 3a	nvt	2	1	nvt	nvt	3
Art. 3 b	nvt	1	2	0	nvt	3
Totaal						184

Vrijstelling per schooljaar

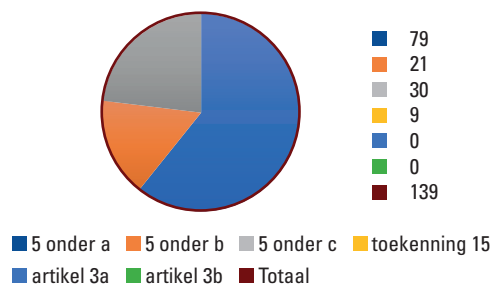
Schooljaar 2020 / 2021

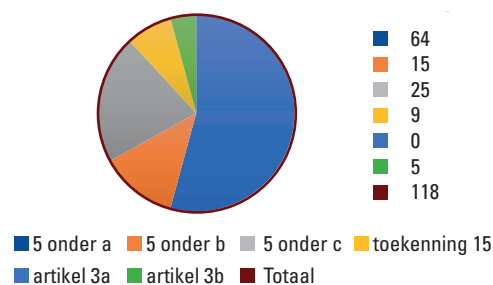
Schooljaar 2019 / 2020

Schooljaar 2018 / 2019

Schooljaar 2017 / 2018

Schooljaar 2020-2021 werd in belangrijke mate gedomineerd door het Corona virus. Dit betekent een andere werkelijkheid. Dit heeft grote gevolgen voor iedereen maar ook zeker voor de jongeren die wij begeleiden. De gevolgen van de coronacrisis zijn voor jongeren groot, ze worden flink geraakt. Met name de jongeren die weinig gestructureerd zijn, moeite hebben met de discipline om zelfstandig te leren, minder intrinsiek gemotiveerd zijn, introvert zijn, al voor de lockdown zwak presteerden en een onrustige thuissituatie hebben zijn hard getroffen. Vsv-ers zijn in het bijzonder kwetsbaar. Zij hebben een bovengemiddelde kans om werkloos te worden en hebben gedurende een crisis een lagere kans om een baan te vinden, zij hebben geen startkwalificatie en doorgaans weinig werkervaring.

Er wordt verveling ervaren. Door het wegvallen van sociale interactie door minder contact op school en stage, de sluiting van horeca, verbod op festivals etc. zitten er steeds meer jongeren in een sociaal isolement. Dit kan tot psychische problemen leiden zoals bijvoorbeeld somberheid en depressiviteit.

We maken ons zorgen over de gevolgen van de coronacrisis op de jongeren en zetten alles wat mogelijk is in om met de jongeren in contact te komen en blijven om ze zo goed mogelijk te kunnen begeleiden en ondersteunen.

Het Centraal Bureau van de Statistiek (CBS) hield onlangs een steekproef onder jongeren tussen 12 en 25 jaar. De conclusie van deze steekproef was dat bijna de helft van de Nederlandse jongeren vindt dat de coronacrisis hun leven in het algemeen negatief heeft beïnvloed. De meeste ondervraagden misten vooral activiteiten buitenshuis en thuis afspreken met een groep vrienden of familie. Vooral jongvolwassenen (18-25 jaar) zeggen door corona veel te hebben gemist, bijvoorbeeld grote evenementen.

De tieners en twintigers ervaren ook meer stress, zegt het CBS. Bijna de helft van de onderwijsvolgende jongeren zegt in de coronacrisis vaker stress te hebben gehad over hun opleiding.

Bij 17 procent van de ondervraagde jongeren waren gevoelens van stress juist afgenomen.

Voor het onderzoek heeft het CBS tussen begin februari 2021 en medio april 8000 jongeren in een online enquête vragen gesteld over onder meer de coronacrisis. In die periode gold de avondklok, was thuisbezoek beperkt en waren scholen, sportclubs en horeca (deels) gesloten. Tegelijkertijd werden geleidelijk versoepelingen doorgevoerd, zoals het openstellen van middelbare scholen en mbo's en het verruimen van de mogelijkheden voor buitensporten voor jongeren.

RMC regio Centraal en Westelijk Groningen zet zich met veel energie in om de jongeren in deze moeilijke periode te begeleiden naar de meest passende vervolgstap. De pandemie vereiste van het RMC in dit schooljaar creativiteit en flexibiliteit. We probeerden ondanks de situatie zoveel mogelijk in te zetten op begeleiding terug naar school maar indien dit niet passend was ook richting werk en zorg of een combinatie hiervan. Dit deden we uiteraard in nauwe samenwerking met het onderwijs, de Wij teams, werk- en participatie en vele andere samenwerkingspartners.

De centrale opdracht van het RMC is het voorkomen en terugdringen van het aantal jongeren tot 23 jaar dat voortijdig het onderwijs verlaat. We stimuleren alle jongeren, voor zover mogelijk, een startkwalificatie te behalen zodat ze een goede kans maken op de arbeidsmarkt en mee kunnen doen in de samenleving.

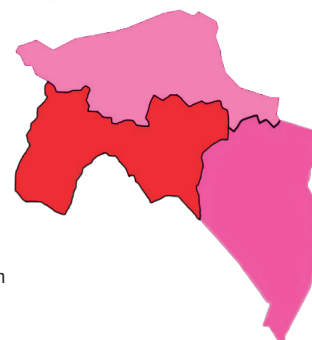
Regionale samenwerking

Gemeenten werken voor het uitvoeren van de RMC functie samen in regio's. Dit is wettelijk vastgelegd. In Nederland zijn alle gemeenten verdeeld over 40 regio's. Deze regio's zijn vastgelegd in de uitvoeringsregeling Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten.

De gemeente Groningen is de contactgemeente van de RMC regio Centraal en Westelijk Groningen.

Naast de gemeente Groningen horen de gemeente Midden-Groningen en de gemeente Westerkwartier bij regio 03. (Centraal en Westelijk Groningen)

Het RMC werkt intensief samen met het VO en MBO onderwijs. Ook andere partijen zoals Werk- en Participatie, WerkinZicht, jeugdhulp, WMO etc. zijn goed betrokken. Eens per maand vindt er onder voorzitterschap van de RMC coördinator, een overleg van het regioteam plaats waarin vertegenwoordigers van genoemde partijen aanwezig zijn. We informeren elkaar en zorgen er op die manier voor dat er samenhang en samenwerking is in onze werkwijze voor jongeren. We weten elkaar te vinden en maken gebruik van elkaars expertise.

Regionaal programma

Gemeenten en scholen in de RMC-regio hebben de wettelijke taak elke vier jaar een regionaal programma op te stellen en uit te voeren ter voorkoming en bestrijding van voortijdig schoolverlaten van jongeren tussen 12 en 23 jaar. Het nieuwe regionale programma is in schooljaar 2020-2021 van start gegaan. Ook in het nieuwe regionale programma hebben we stevig ingezet op preventie en het verbeteren en verstevigen van bestaande trajecten.

Het uitgangspunt van het kabinet voor de vervolgaanpak is dat jongeren op school zitten, een baan hebben of een traject van leren en werken volgen. Daarbij is het doel dat jongeren zoveel als mogelijk een diploma halen op minimaal het niveau van een startkwalificatie. De afgelopen jaren is een koers ingezet waarbij het vsv-beleid is verbreed naar alle kwetsbare jongeren zonder startkwalificatie tot 23 jaar.

Het onderwijs en de gemeenten hebben gewerkt aan een aanpak waarbij al deze jongeren in beeld zijn en de juiste ondersteuning krijgen. Niet alleen richting onderwijs, maar ook in begeleiding naar werk en zorg. Deze koers is sinds januari 2019 wettelijk verankerd en wordt structureel door de Rijksoverheid gefinancierd. Scholen en gemeenten krijgen gezamenlijk financiering voor de uitvoering van het regionale programma.

De minister geeft aan onverminderd te willen inzetten op het verlagen van het jaarlijks aantal nieuwe voortijdige schooluitvallers (vsv-ers). Ze wil hiermee bereiken dat we de stijging van het aantal nieuwe vsv-ers ombuigen tot maximaal 20.000 in 2024. Het kabinet erkent dat het niet voor alle jongeren (direct) haalbaar is om een startkwalificatie te halen. Als dit niet haalbaar is, is het belangrijk dat jongeren begeleid worden naar een plek op de arbeidsmarkt of een ander passend traject.

Het hoofddoel van het regionale programma is dat iedere jongere op school zit of werkt, en waar nodig zorg ontvangt. Daarnaast is de opdracht om maatregelen in te zetten op een of meerdere van onderstaande doelstellingen:

- Het verlagen van het regionaal aantal jaarlijks nieuwe voortijdig schoolverlaters tussen de 12-23 jaar waarmee wordt bijgedragen aan de landelijke doelstelling van maximaal 20.000 nieuwe vsv-ers in 2024
- Het vergroten van het aantal voortijdige uitvallers dat een jaar later terug naar school gaat
- Het vergroten van het aantal voortijdige schooluitvallers dat een jaar later aan het werk is
- Het monitoren en ondersteunen van jongeren vanuit het praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs of de entreeopleiding met een getuigschrift of gediplomeerd uitstromen richting werk.

Preventie

Uiteraard willen we voorkomen dat jongeren uitvallen. Dat is de reden dat we vanuit het RMC veel inzet plegen binnen het onderwijs. Preventie vinden we erg belangrijk. RMC+ is een groot preventief project. Trajectbegeleiders uit de vier RMC regio's van de arbeidsmarktregio; provincie Groningen en RMC regio Noord-Midden Drenthe, zijn wekelijks op de 22 MBO locaties aanwezig.

De trajectbegeleiders geven voorlichting aan de teams en soms aan studenten en spreken met de jongeren die verzuimen. Naast de voorlichting zit de meerwaarde van dit project in de focus op aanwezigheid van de studenten op de locatie, de adviesfunctie in zaken waar verzuim een rol speelt en de effectiviteit van de gesprekken. Zodra er sprake is van verzuim, gaat de trajectbegeleider in gesprek met de jongere. Dit ongeacht de woongemeente van de jongere. Er wordt intensief samengewerkt met de docenten en mentoren. Ook de collega's van School als Wijk spelen in deze samenwerking een belangrijke rol.

Het schooljaar 2020-2021 was een uitzonderlijk jaar. Het onderwijs had het zwaar: van (gedeeltelijke) lockdowns naar online lesgeven en ook nog goede zorg en ondersteuning bieden aan de thuiszittende studenten. In samenwerking met alle partijen (onderwijs, School als Wijk, RMC en RMC+ preventiewerkers) hebben we geprobeerd de studenten zo goed en zo kwaad als dat ging in beeld te houden en te begeleiden. Zowel in het onderwijsproces als persoonlijk. Voor de wat meer kwetsbare studenten werd plaats gemaakt op de scholen. Soms werden studenten wél live gesproken. De ene school had daar meer ruimte voor dan de andere. Het bleek lastig te zijn om bij de online lessen 'aanwezigheid' goed en adequaat in beeld te houden. Wanneer een student online was, betekende dit niet automatisch dat de les gevolgd werd. Het gebrek aan motivatie voor het volgen van de online lessen werd veelvuldig genoemd als reden voor het verzuim.

RMC+ preventiemedewerkers werkten veelal vanuit huis, preventieve gesprekken werden dan ook online of telefonisch gevoerd. Dat de uitgangspunten van het preventiewerk (zichtbaar zijn in de school, vroegtijdig signaleren van verzuim en snel handelen) dit schooljaar onvoldoende waar gemaakt konden worden moge duidelijk zijn. Toch waren de lijnen tussen onderwijs en gemeenten kort en werd de samenwerking over het algemeen als goed en constructief ervaren. Men werd gedwongen flexibel te zijn en te zoeken naar wat wél mogelijk was.

We weten nu nog niet precies wat de gevolgen van deze tijd zullen zijn, maar dat er de komende jaren veel werk aan de winkel is lijkt voor de hand liggend. Het aantal VSV-ers was het afgelopen jaar nog redelijk beperkt, omdat veel studenten het voordeel van de twijfel is gegeven. Dat juist deze studenten het moeilijk zullen krijgen in het vervolg van hun opleiding, is te vrezen.

Het aantal studenten dat in het kader van RMC+ preventief is gesproken in 2020-2021 is 774. Dit is gemiddeld ten opzichte van vorige jaren.

Ter vergelijking:

2018-2019 – 889

2019-2020 – 690

2020-2021 – 774 (Ca 95% van deze gesprekken is online gevoerd)

Overstap VO-MBO

In het schooljaar 2020-2021 is per 1 september 2020 een start gemaakt met de landelijke wettelijke Voorziening Vroegtijdig Aanmelden (VVA). Via deze voorziening wordt inzichtelijk of leerlingen afkomstig uit het voortgezet onderwijs zich hebben ingeschreven bij een MBO instelling.

In de provincie Groningen maakt de contactschool, het Noorderpoort, in samenwerking met het VO, leerplicht en RMC een analyse van alle VMBO examenkandidaten. De overstap van het VMBO naar het MBO is een belangrijke fase in het leven van jongeren. Gelukkig gaat deze overstap bij veel jongeren goed en starten ze na de zomer bij het MBO. Een aantal jongeren stroomt door naar de Havo. Voor de analyse van deze overstap maken we gebruik van het instrument Intergrip. Hierin werken alle betrokken ketenpartners van onderwijs en gemeente samen voor een soepele overstap van leerlingen en het voorkomen van vsv. Mentoren, decanen, leerplichtambtenaren, RMC trajectbegeleiders, overstapcoaches etc maken gebruik van dit systeem.

In Intergrip staan alle examenkandidaten van het vmbo van de scholen in de provincie Groningen.

De focus van onze analyse ligt op de jongeren die woonachtig zijn in de 3 RMC regio's in de provincie en afkomstig zijn van de reguliere vmbo scholen.

In schooljaar 2020-2021 zijn dit er 3828. Op 14 september 2020 hadden 240 jongeren uit de provincie nog geen definitieve bestemming. Na een verdere analyse ziet de bestemming van de groep van 240 jongeren er als volgt uit:

Bestemming		
1.	Geslaagd naar het MBO	96
2.	Geslaagd naar havo/ opstroom VMBO	49
3.	Gezakt- terug naar het VMBO	18
4.	Gezakt- toch naar MBO	27
5.	Verhuisd binnen/buitenland	6
6.	Vrijstelling LP	4
7.	Zorg	1
8.	Werk	5
9.	Nader onderzoek LP/RMC	21
10.	overig	13
TOTAAL		240

In bovenstaand schema zien we dat er 13 jongeren in de categorie overig staan. Ook deze groep is weer nader onderzocht. Dit zijn bijvoorbeeld jongeren die MBO advies hebben en naar het HBO willen, jongeren die ouder dan 23 jaar zijn en niet meer in ons systeem staan, jongeren die naar de Vavo gaan etc.

Nieuwe vsv-ers

Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren van 12-23 jaar die het onderwijs verlaten zonder een startkwalificatie behaald te hebben. Het ministerie van OCW werkt voor het bepalen van het aantal voortijdig schoolverlaters met een teldatum van 1 oktober. Jaarlijks wordt de 'stand' op die datum zogezegd op 'nul' gezet en wordt elke voortijdig schoolverlater na die datum als 'nieuwe' vsv-er geregistreerd. Een startkwalificatie is een diploma op minimaal havo- vwo niveau of een diploma op mbo-2 niveau of hoger.

Het belangrijkste cijfer waar het RMC op stuurde is het aantal nieuwe schoolverlaters in een schooljaar. In de berekening gaat men uit van het aantal jongeren dat het onderwijs gedurende het verslagjaar zonder startkwalificatie heeft verlaten en aan het eind van het verslagjaar nog steeds uitgeschreven zijn. Dit verslagjaar loopt van oktober tot oktober. De meest actuele cijfers hebben betrekking op schooljaar 2019-2020. De vsv cijfers van 2020-2021 kunnen we nog niet presenteren, deze hebben we nog niet ontvangen van DUO.

De landelijke voorlopige cijfers van 2019-2020 laten zien dat er ten opzichte van het jaar ervoor een forse daling is van het aantal voortijdig schoolverlaters.

Evenals in vorige jaren zien we drie belangrijke oorzaken van schooluitval. Allereerst de multi-problematiek waar veel jongeren mee te maken hebben. Dit is vaak een combinatie van problemen zoals depressie, angsten, schulden, scheiding van ouders etc. Daarnaast kiezen jongeren al dan niet tijdelijk voor werk. Een andere belangrijke oorzaak is een verkeerde studiekeuze. Jongeren die het VMBO verlaten moeten al op erg jonge leeftijd een vervolgopleiding kiezen.

In schooljaar 2020-2021 heeft het RMC 1386 vsv dossiers gehad. Een groot aantal van deze jongeren is in traject geweest bij de trajectbegeleiders of bij externe trajecten of zijn dit nog steeds. 374 jongeren zijn door de trajectbegeleiders terug begeleid richting onderwijs en 202 jongeren zijn begeleid richting werk. 66 jongeren zijn begeleid richting hulpverlening en 88 mensen hebben een uitkering aangevraagd. We werken bij de begeleiding steeds beter en meer samen met de WIJ teams en met de verschillende afdelingen van Werk en Participatie. Bij deze samenwerking spreken we duidelijk af wie de regie heeft.

Er zijn ook jongeren die geen contact met ons willen en/of onbereikbaar zijn. We hebben er respect voor als jongeren geen begeleiding van ons willen maar blijven wel op regelmatige basis met ze in contact. Als jongeren onbereikbaar zijn, gaan we regelmatig bij ze op huisbezoek of vragen hulp van de jongerenwerkers van het WIJ team.

Het was zoeken in de nieuwe situatie met Covid-19. De manier van werken van de trajectbegeleiders, de casuïstiek en de samenwerking veranderde en vereiste een andere aanpak. We hebben enkele veranderingen in kaart gebracht:

- * Met het gebrek aan perspectief wat er is, neemt de motivatie van jongeren om deel te nemen aan digitaal onderwijs af.
- * Het is niet iedere jongere gelukt om een stageplek of werkplek passend bij de opleiding te vinden, wat vooral in de laatste gevallen soms tot uitschrijving of niet starten met de opleiding leidt.
- * Het is moeilijker om in contact te komen en blijven met de jongeren, met name in het winterseizoen. Contact maken en blijven houden kost extra inspanning, soms op vreemde tijden en is niet altijd succesvol.
- * Fysieke face to face gesprekken leveren veel meer op dan telefonische gesprekken of videobellen. De laatste twee vertragen het opbouwen van een band of het verhelderen van de achterliggende hulpvraag. Hier is nu meer voor nodig.
- * Jongeren komen vanuit school later in beeld bij RMC.
- * De jongere ervaart minder contact en betrokkenheid met en van school.
- * Jongeren hebben vaak te maken met een gebrek aan structuur. Hierdoor is extra inzet nodig om een traject schoolgang goed te laten slagen.
- * Jongeren voelen zich eenzaam, weinig gezien en gehoord. Een deel van deze jongeren heeft extra baat bij trajecten in kleine groepen.
- * Wanneer jongeren bij RMC in beeld komen blijkt de achterliggende hulpvraag vaker complex en op psychosociaal vlak, mede doordat de RMC trajectbegeleider vaak de eerste gesprekspartner is door het wegvallen of digitaliseren van gebruikelijke preventieve lijnen binnen de onderwijssetting.
- * Wachtlijsten bij de GGZ zijn lang, er zijn nauwelijks passende tussenoplossingen. Hierdoor blijft RMC langer in beeld, ook als het gaat om psychosociale problematiek. De juiste expertise en tijdsinvestering hiertoe staan onder druk.

De Corona crisis vraagt zoals eerder aangegeven, een andere werkwijze, met vooral meer tijd en aandacht voor de jongeren.

In onze RMC regio hebben we vanuit de vsv middelen diverse kleinschalige onderwijstrajecten ontwikkeld om jongeren in een kleinschalige setting een stap verder te helpen in hun ontwikkeling.

In Westerkwartier en Midden-Groningen hebben we bijvoorbeeld Route Rubicon ontwikkeld en in de gemeente Groningen hebben we al enige tijd Opleiding Binn'stad.

Binn'stad

Opleiding Binn'stad is een project dat in 2011 is ontwikkeld om kwetsbare jongeren (16-27 jaar) zonder startkwalificatie te helpen terug te keren naar school of de arbeidsmarkt te betreden. Dit doen we door een intensief scholingstraject van gemiddeld vijf maanden of intensieve ondersteuning bij het solliciteren in de Sollicitatieclub.

Er zijn twee verschillende scholingstrajecten:

De Pre-entree ter voorbereiding op de Entreeopleiding

de Educatieklas ter voorbereiding op een mbo niveau 2 (of hoger) opleiding.

Beide trajecten zijn een combinatie van lessen en stage en zijn bedoeld om jongeren weer school- en leerbaar te maken. De jongere kan flexibel instromen en indien nodig bieden we een traject op maat aan.

In de pre-entree zijn de jongeren vaak leer/ kwalificatieplichtig. Ze worden naar Binn'stad verwezen door de leerplichtambtenaar, hulpverlener, ouders, het onderwijs etc. De jongeren die deelnemen aan de educatieklas zijn vaak wat ouder. Zij worden vaak aangemeld door de RMC trajectbegeleider, de jongerencoaches van Werk- en participatie, hulpverleners, woonbegeleiders etc. Een enkele keer melden ze zichzelf aan.

De deelnemers komen voornamelijk uit de gemeente Groningen maar er doen ook regelmatig jongeren mee uit de provincie of uit NM-Drenthe. De dagelijkse lessen worden verzorgd door docenten van het Alfa-college en Noorderpoort. Leerlingen worden begeleid door jongerencoaches van Binn'stad. Dit zijn studenten van de Hanzehogeschool of mensen met een WEP (werkervaringsplaats). Zij ondersteunen de jongeren bij zowel sociaal-emotionele problematiek, de stage en de keuze voor de vervolgopleiding. Ook onderhoudt de coach contact met de verwijzer en eventueel hulpverlening die betrokken is bij de jongere, zodat alle partijen samenwerken met één doel voor ogen: de jongere laten doorstromen naar regulier onderwijs. Door deel te nemen aan de scholingstrajecten krijgen de jongeren een schoolritme, houden ze hun lesstof op peil, leren ze zich oriënteren op hun vervolgopleiding en doen ze werkervaring op middels een stage.

De lessen zijn in schooljaar 2020-2021 uitgebreid met sportlessen en workshops. De leerlingen van beide klassen krijgen gezamenlijk elke vrijdag sportles van een ervaren sportdocent van STOOT! De week wordt op deze wijze op een gezamenlijk actieve manier afgesloten.

Naast de reguliere vakken en sportlessen, krijgen de jongeren regelmatig een workshop of voorlichting van gastsprekers; bijvoorbeeld door het VNN, de FNV, Jimmy's. Ook zijn er verschillende ervaringsdeskundigen langsgelopen bij Binn'stad.

De jongeren gaan uiteraard ook op pad. Samen met de jongerencoaches bezoeken ze open dagen van het MBO of initiatieven zoals het Talentperron.

Naast de 2 genoemde klassen verzorgt Binn'stad ook de sollicitatieclub. Bij de sollicitatieclub krijgen jongeren sollicitatietraining waarin verschillende onderwerpen aan bod komen; curriculum vitae, motivatiebrief, zelfreflectie, oriëntatie op de arbeidsmarkt, presentatie, solliciteren, netwerken en gesprekken oefenen. Ze worden geholpen bij hun zoektocht naar een reguliere baan, BBL plek of een bijbaan.

Het project Binn'stad wordt gefinancierd met vsv middelen aangevuld met participatiebudget. Tot medio 2021 werd het project ook deels gefinancierd vanuit de educatiemiddelen.

Robin - de Educatieklas

Drie keer is scheepsrecht. Robin heeft voor de derde keer een traject bij Opleiding Binn'stad gevolgd en zeer succesvol afgerond. De eerste twee keer bij Binn'stad kwamen voor hem te vroeg. Robin is toegelaten tot de opleiding zorg en welzijn niveau 3! Hij wist vanaf het begin van zijn traject bij Binn'stad dat hij dit heel graag wilde. Samen met zijn docenten en zijn jongeren coach heeft hij heel hard gewerkt aan zijn doel. En met succes!

Temsgang- Sollicitatieclub

Bij de sollicitatieclub hebben we Temsgang ontmoet, een jongen van 18 die al het één en ander heeft meegemaakt in zijn leven. Temsgang ging niet naar school en was op zoek naar fulltime werk. Hij spreekt en verstaat goed Nederlands, is intelligent en gemotiveerd. Er was een klein knelpuntje in zijn presentatie; zijn mooie lach werd vaak verhuld door een stoere, gesloten houding. Niet gek, gezien zijn achtergrond, maar de vraag was of werkgevers dit ook zouden zien. We besloten mee te gaan naar zijn sollicitatiegesprek. En Temsgang heeft het fantastisch gedaan want hij is begonnen als belader van een vuilniswagen!

Oude vsv-ers

Bij het terugdringen van voortijdig schoolverlaten gaat het niet alleen om nieuw uitgevallen jongeren, maar ook om jongeren die al voor dit schooljaar uitvielen. Ook deze jongeren zijn uiteraard goed in beeld bij het RMC. Veel jongeren hebben geen behoefte aan begeleiding. Ze geven vaak aan dat ze geen hulp nodig hebben of het zelf uit willen zoeken. Regelmatig komen we moeilijk in contact met deze doelgroep. Dan gaan we op huisbezoek. Als jongeren aangeven geen contact te willen, proberen we het na drie maanden opnieuw. Het is vaak een kwestie van timing. Soms komen we op het goede moment en staat een jongere open voor een nieuwe stap. Juist daarom is het zo belangrijk om geregeld contact te houden met vsv-ers.

De begeleiding van vsv-ers vereist maatwerk en flexibiliteit. We maken steeds meer gebruik van de mogelijkheid om maatwerk te bieden passend bij de behoefte en ondersteuning van de jongere. Ingrado, de beroepsvereniging van leerplicht en RMC, heeft een manifest ontwikkeld. Ook hierin staat maatwerk centraal. De centrale boodschap van het manifest is om inzet te plegen op alle minder zelfredzame jongeren, 1 regievoerder voor iedere jongere en afstemming van wet- en regelgeving waardoor maatwerk mogelijk is.

Bij de begeleiding van de jongeren kunnen we gebruik maken van een ruim aanbod van trajecten. Enkele voorbeelden hiervan zijn een traject bij het REA college, Route Rubicon, Subrosa, Horizon, Elker. Naast deze maatwerktrajecten kunnen de jongeren ook gebruik maken van een aantal succesvolle trajecten die we afgelopen jaren ontwikkeld hebben. Binn'stad en 'Wat wil je nou' zijn hier voorbeelden van. Indien een traject met als doel terug naar het onderwijs niet haalbaar is, begeleiden we de jongere richting de arbeidsmarkt of een ander passend traject.

De samenwerking met de afdeling Werk en Participatie en de WIJ teams is hierbij erg belangrijk zodat afstemming kan plaatsvinden met de collega's van de afdelingen van deze directie zodat duidelijk is wie de regie heeft en op wie de jongere terug kan vallen voor ondersteuning. Deze samenwerking verloopt steeds beter; we zitten regelmatig rondom jongeren om tafel en zorgen ervoor dat we elkaars expertise goed inzetten en geen dingen dubbel doen.

Kwetsbare jongeren

Per 1 januari 2019 is de wet 'regionale samenwerking vsv en jongeren in een kwetsbare positie' in werking getreden. De wet beoogt dat alle jongeren van 12 tot 23 jaar zonder startkwalificatie optimaal worden ondersteund in het vinden van een passende plek dankzij een sluitend vangnet van partijen uit onderwijs, gemeenten, zorg en werk; een sluitend netwerk.

Jongeren in een kwetsbare positie worden door OCW gedefinieerd als jongeren die onderwijs volgen in het praktijkonderwijs, het voortgezet speciaal onderwijs, het vmbo basisberoepsgerichte leerweg, en de entreeopleiding.

Om de overstap van deze jongeren goed te bewaken, hebben we bij de aankondiging van deze wet, een monitor ingericht voor deze doelgroep. Ons uitgangspunt hierbij is dat we alle jongeren in kwetsbare posities in beeld hebben en houden om tijdig problemen te signalen bij de overstap. We werken hierbij samen met vele partijen o.a. het onderwijs, de consultants van Route Arbeid, de collega's van WerkinZicht, de sociale teams etc. Een deel van de leerlingen van het PrO en VSO is niet in staat om door te stromen naar het MBO. Dit kan bijvoorbeeld te maken hebben met hun cognitieve vermogen of een psychische of lichamelijke beperking. Deze jongeren worden door de scholen en de gemeenten begeleid naar werk of een vorm van dagbesteding. Zij kunnen aanspraak maken op de begeleiding vanuit de gemeente doordat zij in het doelgroepenregister staan.

Route Arbeid en route dagbesteding

In 2015 is in de arbeidsmarktregio Groningen de Route Arbeid ontwikkeld. Het gaat om jongeren van het Pro/VSO die zonder startkwalificatie een plek op de arbeidsmarkt zoeken. Zij worden door middel van de Route Arbeid begeleid naar een afspraakbaan, beschut werk of een reguliere baan.

Route Arbeid is een methodische werkwijze en sluitende aanpak waarin PrO en VSO-jongeren vanaf 14 jaar tot 27 jaar toegerust, toegeleid en begeleid worden naar en op de arbeidsmarkt.

Direct betrokken partijen bij Route Arbeid zijn:

- a. De PrO- en VSO-scholen
- b. De MBO-scholen
- c. Werk en Inkomen (gemeenten en UWV)
- d. het RMC (verantwoordelijk voor een sluitend netwerk kwetsbare jongeren en monitoring)
- e. Jeugdhulp en WMO (gemeentelijke afdelingen en RIGG)

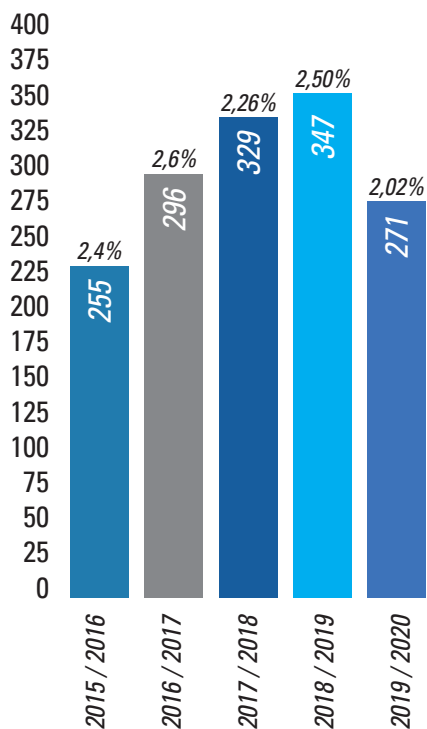
Voor leerlingen die naar vervolgonderwijs gaan wordt er gewerkt met de Route Entree. In aanvulling op de Route Arbeid en de Route Entree is er vraag naar een route voor leerlingen met het uitstroomprofiel dagbesteding: een Route Dagbesteding. Dit zijn jongeren met meer beperkte ontwikkelmogelijkheden die mogelijk een langere weg nodig hebben om tot Route arbeid te komen.

Uit onderzoek blijkt dat jongeren (en volwassenen) die werken zich gelukkiger voelen, meer gewaardeerd, en substantieel minder een beroep doen op zorg. Met de route dagbesteding (voor jongeren tot 27 jaar) willen we bereiken dat het arbeidspotentieel van jongeren die uitstromen met het profiel Dagbesteding zoveel mogelijk wordt benut. De jongere kan zich met goede leerdoelen en begeleiding via arbeidsmatige dagbesteding, ontwikkelen en alsnog in aanmerking komen voor een afspraakbaan, beschut werk of regulier werk. Om de mogelijkheden van deze jongeren te benutten is het van belang dat jongeren met uitstroomprofiel dagbesteding in beeld blijven en we de ontwikkeling blijven volgen. De jongeren die blijvend zijn aangewezen op dagbesteding stromen door naar een Wajong-uitkering. De Route Dagbesteding is in de gemeente Groningen in ontwikkeling en wordt werkenderwijs en in samenwerking met verschillende partijen tot stand gebracht.

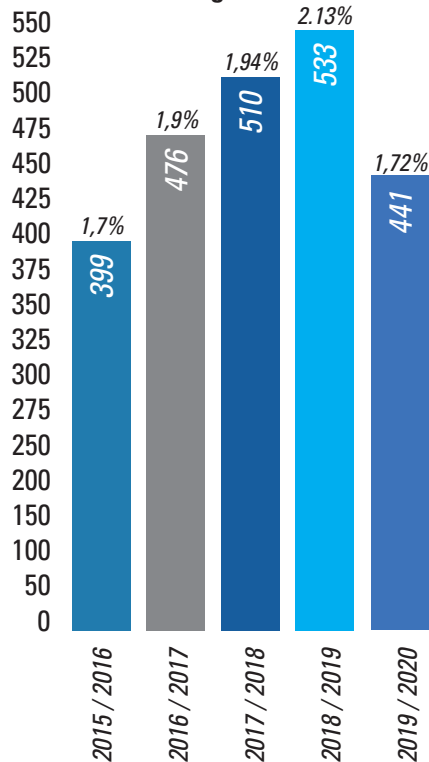
Cijfers RMC

Vsv-ers jaarlijks in de gemeente Groningen, regio 03 en landelijk

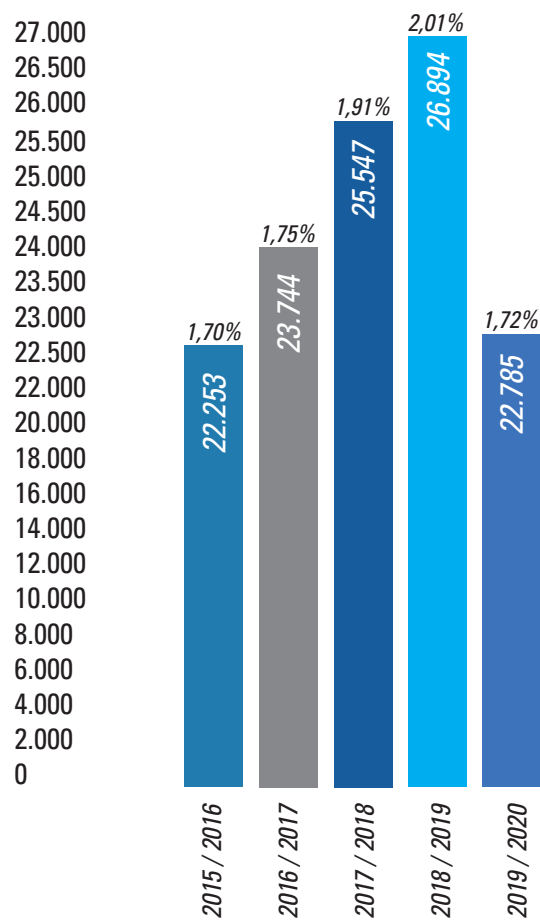
aantal Groningen

aantal Regio 03

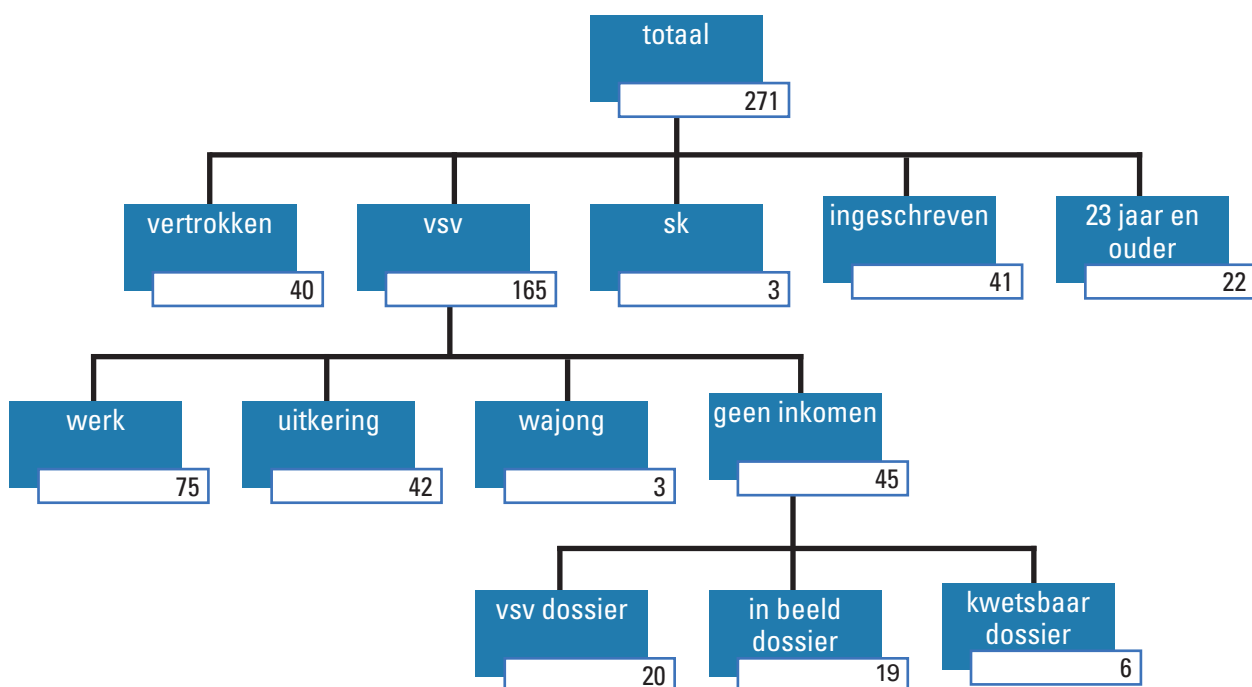
Landelijk

Preventieve maatregelen RMC

	RMC+ (18-)	RMC+ (18+)	Totaal
Wordt uitgeschreven		1	1
Waarschuwing (alleen bij 18-)	2		2
Onterechte melding	0	0	
Duo melding geadviseerd (te veel verzuim)	0	2	2
Kennisgeving van verzuim 18-	12		12
Terug naar school	71	136	207
Niet verschenen	3	6	9
Totaal	88	145	233

VSV 2019-2020 een jaar later

Kwetsbare jongeren JIKP, lijst 2020/2021 (gemeente Groningen)

Van / naar	MBO-1	MBO-2	geen onderwijs	Eindtotaal
MBO-1	45	73	60	178
PRO	31	5	26	62
VMBO BB& LWO0 BB	38	100	16	154
VSO	15	18	43	76
Geen onderwijs voorgaand schooljaar	31			31
Eindtotaal	160	196	145	501

Kaders en begrippen

Beleidskader:

De gemeente Groningen stelt zich ten doel in het onderwijs iedereen zoveel mogelijk gelijke kansen te bieden. Achterstanden proberen we al op jonge leeftijd te voorkomen en segregatie proberen we tegen te gaan. Samen met de schoolbesturen werken we aan onderwijs dat goed op elkaar aansluit, dat aansluit bij de leerlingen en tegemoetkomt aan de vraag op de arbeidsmarkt. Om kinderen en jongeren optimaal uit te dagen zich te ontwikkelen en hen zo goed mogelijk voor te bereiden op de toekomst.

We willen dat Groningen een stad is waar:

- kinderen en jongeren optimale kansen krijgen hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen;
- alle kinderen en jongeren naar school gaan en hun schooltijd afronden met een diploma.

De afdeling Leerlingzaken werkt mee aan het behalen van deze doelen en richt zich met name op het voorkomen van schooluitval. Elk kind heeft recht op onderwijs, we spreken dan ook liever van leerrecht in plaats van leerplicht! De leerplichtambtenaren, het RMC, de medewerkers databeheer, en het team leerlingenvervoer maken zich hier sterk voor. Samen met het kind, de jongere, de ouders, de scholen, de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs, directie Werk en Inkomensdienstverlening, DMO, de GGD, WIJ Groningen, Openbaar Ministerie en verschillende maatschappelijke organisaties zijn we aan het werk om kinderen en jongeren in staat te stellen naar school te gaan. Het uiteindelijke doel is dat kinderen economisch en sociaal maatschappelijk gezien zo zelfstandig mogelijk worden en hun talenten ontwikkelen. Waar school niet haalbaar is zoeken we samen naar een passend alternatief.

Wettelijk kader

LEERPLICHTWET

Kinderen mogen vanaf hun 4e jaar naar school en vanaf hun 5e jaar zijn ze leerplichtig. Ze hebben dan de plicht om naar school te gaan. Kinderen zijn leerplichtig tot en met het schooljaar waarin ze 16 jaar worden. Ouders of verzorgers zijn verantwoordelijk voor de schoolinschrijving van hun kind en ze moeten er op toezien dat hun kind naar school gaat. Jongeren tussen 16 en 18 jaar hebben een kwalificatieplicht, zij moeten naar school totdat ze een startkwalificatie hebben behaald.

De Leerplichtwet is een belangrijk instrument bij het tegengaan van ongeoorloofd verzuim en voortijdig schoolverlaten. De leerplichtambtenaar houdt toezicht op de naleving van de wet en kan handhaven als dit nodig is. Hij is hiervoor beëdigd door de burgemeester en is daarnaast buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA). De acties van de leerplichtambtenaar kunnen gericht zijn op de ouders/verzorgers, de jongere zelf of de school.

Een verwijzing naar Bureau Halt of het opmaken van een proces-verbaal tegen ouders en/of kind kan daarvan het gevolg zijn. Dit proces-verbaal wordt naar de rechtbank gestuurd waarna er een zitting volgt en de rechter een uitspraak doet. Ook daarna blijft de leerplichtambtenaar betrokken totdat het kind daadwerkelijk naar school gaat.

Wat de school betreft is de onderwijsinspectie het controlerend orgaan, maar de leerplichtambtenaar kan signaleren dat de school de verplichtingen van de leerplichtwet niet nakomt en dit bij de inspectie melden. Hier moet een schriftelijke waarschuwing aan vooraf gaan. De leerplichtambtenaar kan door zijn opdracht en bevoegdheden het leerrecht van kinderen beschermen.

PASSEND ONDERWIJS EN JEUGDHULP

In de Jeugdwet en de Wet Passend onderwijs is bepaald dat gemeenten en samenwerkingsverbanden een plan moeten maken waarin ze beschrijven hoe ze jeugdhulp en passend onderwijs organiseren. Beide partijen hebben de verplichting om deze plannen met elkaar te bespreken.

De school is een belangrijke plek om problemen vroeg te signaleren, zodat snel en adequaat lichte hulp verleend kan worden en voorkomen kan worden dat problemen escaleren. In de gemeente Groningen hebben we dit vormgegeven door twee stedelijke WIJ teams voor het VO (VO-Wij team) en MBO (MBO team School als Wijk). Deze medewerkers vormen op elke school met de andere partners die aan de school verbonden zijn (onderwijs, samenwerkingsverband Passend Onderwijs, GGD en leerplicht/RMC) een ondersteuningsteam op de school. De zogenaamde AOJ teams (aansluiting onderwijs jeugdhulp) werken op het VO sinds enkele jaren naar grote tevredenheid. De implementatie op het PO in de vorm van zogenaamde kindteams is gestart en wordt in schooljaar 21/22 verder ontwikkeld. Op het MBO werken we al langer op deze manier. Door deze teams kunnen kinderen en jongeren snel worden geholpen als dit nodig is, omdat alle professionals vanuit eigen rol en expertise kunnen signaleren, meepraten, meedenken en ingrijpen.

RMC WET- EN REGELGEVING

Met ingang van 1 januari 2002 is de Wet houdende regels inzake de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdige Schoolverlaten in werking getreden. Met deze wettelijke regels is het beleid ten aanzien van het voortijdig schoolverlaten verankerd dat de rijksoverheid sinds het begin van de jaren negentig gevoerd heeft. In de wet is vastgelegd dat het bestrijden van voortijdig schoolverlaten een gezamenlijke taak is van de schoolbesturen en de gemeente. Vanaf 1 januari 2002 zijn de schoolbesturen verplicht om voortijdig schoolverlaters te melden bij de gemeente.

De wettelijke regeling aangaande het voortijdige schoolverlaten is niet vastgelegd in de leerplichtwet of in een aparte RMC wet, maar in de volgende onderwijswetten:

- Wet op het voortgezet onderwijs
- Wet op de expertise centra
- Wet Educatie en Beroepsonderwijs

Per 1-1-19 is de 'wet regionale samenwerking vsv en jongeren in een kwetsbare positie' in werking getreden. Het uitgangspunt van deze wet is dat alle jongeren van 12 tot 23 jaar zonder startkwalificatie optimaal ondersteund worden bij het vinden van een passende plek dankzij een sluitend regionaal vangnet van partijen uit onderwijs, gemeenten, zorg en arbeid. De regionale aanpak vsv wordt hiermee structureel geborgd en verbreed.

Schoolverzuim

Als leerplichtige kinderen niet naar school gaan is er sprake van schoolverzuim. We maken hierbij onderscheid tussen geoorloofd en ongeoorloofd verzuim. Ziekte is een voorbeeld van geoorloofd verzuim. Leerplichtambtenaren hebben wettelijk gezien alleen een rol wanneer er sprake is van ongeoorloofd verzuim. De wet onderscheidt twee soorten: absoluut verzuim en relatief verzuim. Bij absoluut verzuim staat een kind niet ingeschreven bij een school, bij relatief verzuim is er wel een schoolinschrijving. Toezicht houden op naleving van de Leerplichtwet is alleen mogelijk als de scholen aan- en afwezigheid van leerlingen consequent registreren en verzuim daadwerkelijk melden. In de wet staat exact beschreven wanneer dit moet. Ook is het belangrijk dat scholen kinderen correct, zorgvuldig en tijdig in- en uitschrijven. In de leerplichtwet staat wanneer een leerling mag worden uitgeschreven en welke plichten een school heeft als een leerling niet geplaatst kan worden.

Absoluut verzuim

Bij absoluut verzuim is een leerplichtige of kwalificatieplichtige jongere niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling zonder dat daarvoor een vrijstelling geldt of is verleend. De medewerkers databeheer controleren wekelijks de schoolinschrijvingen die gerapporteerd worden door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en doen onderzoek wanneer er geen schoolinschrijving is van een leerplichtige of kwalificatie plichtige jongere. Wanneer hieruit blijkt dat de jongere geen school bezoekt, wordt er door de leerplichtambtenaar zo snel mogelijk contact opgenomen met ouder(s) en kind.

Relatief verzuim

Relatief verzuim is ongeoorloofd verzuim van een leerplichtige of kwalificatieplichtige jongere die wel op een school staat ingeschreven, maar zonder toestemming of geldige reden te vaak te laat komt of afwezig is.

Luxe verzuim

Luxe verzuim is een speciaal soort relatief verzuim. Van luxe verzuim is sprake wanneer ouders, zonder toestemming van de schoolleiding, hun kinderen buiten de schoolvakanties van school houden om hen mee te nemen op vakantie. Ouders kunnen een schriftelijke aanvraag voor extra vakantie en verlof indienen bij de schoolleiding via een aanvraagformulier. Voor aanvragen van extra verlof voor meer dan 10 dagen ligt de beslissingsbevoegdheid bij de leerplichtambtenaar.

Langdurig relatief verzuim

Een langdurig relatief verzuimer is een leerplichtige of kwalificatieplichtige leerling die wel op een school staat ingeschreven maar niet naar school gaat. Als een leerling langer dan vier weken ongeoorloofd verzuimt, zonder dat er sprake is van vrijstelling van leerplicht, wordt hij zo gedefinieerd.

MAS – Methodische Aanpak Schoolverzuim

Bij de aanpak van schoolverzuim is het belangrijk dat snel stappen worden gezet om schooluitval te voorkomen. Wat daarbij helpt, is een methodische aanpak en duidelijkheid over wie wat doet in welke fase. De leerplichtambtenaren werken zoveel mogelijk volgens de Methodische Aanpak Schoolverzuim, de MAS. Deze methode is in 2017 ontwikkeld door Ingrado, Halt, Openbaar Ministerie en de Raad van de Kinderbescherming. De visie en aanpak wordt gedeeld door de VNG. De MAS beschrijft in een stappenplan vier routes bij meldingen van ongeoorloofd verzuim: vrijwillige jeugdhulp, Halt-straft, dwang in civielrechtelijk kader en dwang in strafrechtelijk kader. Bij verzuim met achterliggende problematiek staat de inzet van jeugdhulp voorop. De leerplichtambtenaar maakt alleen proces-verbalen op als de andere drie routes niet wenselijk of niet haalbaar zijn.

Vrijstellingen

In sommige situaties kunnen ouders een vrijstelling van de leerplicht aanvragen bij de woongemeente. Meestal is deze voor 1 schooljaar, maar soms wordt de vrijstelling afgegeven voor de rest van de leerplicht dus tot 18 jaar.

Verklaring van vrijstellingen per soort

De leerplichtwet van 1969 geeft de volgende vrijstellingsgronden van inschrijvingsplicht:

Art. 5 onder a: psychische en/of lichamelijke klachten kind. Het kind is op basis van psychische of lichamelijke gronden ongeschikt om tot een school te worden toegelaten. Ouder(s) of verzorger(s) moeten hiervoor een verklaring van een onafhankelijke arts overleggen.

Art. 5 onder b: bezwaar tegen levensbeschouwelijke richting van buurtscholen. Ouders hebben dan bezwaar tegen de levensbeschouwelijke richting van alle scholen in de buurt.

Art. 5 onder c: onderwijs in het buitenland. Het kind staat ingeschreven bij een Nederlandse gemeente maar volgt onderwijs in het buitenland. De duur van deze vrijstelling is nooit langer dan de duur van een schooljaar.

Art. 5a: rondreizen voor baan. De ouder leidt met het kind een trekkend bestaan, als kermisexploitant of circusmedewerker. In dit geval krijgt het kind onder voorwaarden een deel van het jaar een vrijstelling van de leerplicht.

Art. 15: een kwalificatieplichtige jongere krijgt een vrijstelling vanwege bijzondere omstandigheden, waarbij is aangetoond dat de jongere op andere wijze voldoende onderwijs geniet.

Ouders/verzorgers kunnen voor 1 juli voorafgaand aan het schooljaar waarvoor de vrijstelling is bedoeld, middels een kennisgeving een beroep doen bij de leerplichtambtenaar. Indien zij voldoen aan de voorwaarden die de Leerplichtwet stelt, zijn zij van rechtswege vrijgesteld. Dit geldt voor artikel 5 onder a, b en c en 5a. Voor artikel 15 moeten ouders/verzorgers een aanvraag indienen waarover de leerplichtambtenaar binnen 8 weken moet besluiten.

Vervangende leerplicht: ook kan er een vervanging van de leerplicht/schoolgang verleend worden. In deze gevallen kan de leerling het onderwijs niet volledig volgen en heeft dan (deels) een andere dagbesteding. De leerling blijft wel ingeschreven op de school. Deze regeling valt in de leerplichtwet onder artikel 3a en 3b. Dit wordt in Groningen vrijwel niet toegepast, mede doordat de wet- en regelgeving van het onderwijs meer mogelijkheden biedt voor onderwijstijdverkorting in bepaalde situaties.

Contactgegevens

Hoofd Leerlingzaken

Sanwi Visser

RMC coördinator regio 03 Centraal en Westelijk Groningen

Philma Verweij

Bezoekadres

Kreupelstraat 1, 9712 HW Groningen

Telefoon

14 050

E-mail

leerlingzaken@ groningen.nl